U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Josefa Baxy, JUDr. Jakuba Camrdy, JUDr. Zdeňka Kühna, JUDr. Radana Malíka, JUDr. Jana Passera a JUDr. Petra Průchy v právní věci navrhovatelky: **Politická strana TOP 09**, se sídlem Újezd 450/40, Praha 1, zastoupené Mgr. Filipem Smějou, advokátem se sídlem Helénská 4, Praha 2, proti odpůrcům: **1) Státní volební komise**, nám. Hrdinů 3, 140 21 Praha 4, **2) Ing. Petr Bratský,** v řízení o návrhu na neplatnost voleb do Senátu Parlamentu České republiky, konaných ve dnech 15. a 16. října a 22. a 23. října 2010 ve volebním obvodu č. 25 – Praha 6, a o návrhu na neplatnost volby kandidáta Ing. Petra Bratského,

takto:

I. Návrh na neplatnost voleb do Senátu Parlamentu České republiky, konaných ve dnech 15. a 16. října a 22. a 23. října 2010 ve volebním obvodu č. 25 – Praha 6, **se zamítá.**

II. Návrh na neplatnost volby kandidáta Ing. Petra Bratského **se zamítá.**

III. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Obsah návrhu

[1.] Dne 3. 11. 2010 navrhovatelka podala Nejvyššímu správnímu soudu návrh na vydání rozhodnutí o neplatnosti volby kandidáta ve druhém kole voleb do Senátu Parlamentu České republiky, konaném ve dnech 22. a 23. října 2010 ve volebním obvodu č. 25 – Praha 6 a pro případ, že by soud shledal porušení zákona způsobem, který ovlivnil celé senátní volby v daném volebním obvodu, tj. včetně prvního kola voleb, konaného ve dnech 15. a 16. října 2010, navrhla vydání rozhodnutí o neplatnosti celých voleb do Senátu Parlamentu České republiky konaných ve zmíněných dnech v daném volebním obvodu.

[2.] Navrhovatelka uvedla, že byl zvolen kandidát Ing. Petr Bratský počtem 10 851 platných hlasů oproti nezvolenému kandidátovi RNDr. Bedřichu Moldanovi, CSc., s počtem 10 781 platných hlasů.

[3.] Dále navrhovatelka tvrdila, že v několika okrscích došlo k velkým výkyvům v procentuálním počtu odevzdaných neplatných hlasů. V okrsku 422 bylo odevzdáno 2,14% neplatných hlasů, v okrsku 446 bylo odevzdáno 3,02% neplatných hlasů, v okrsku 462 bylo odevzdáno 4,08% neplatných hlasů, v okrsku 463 bylo odevzdáno 10,04% neplatných hlasů, v okrsku 469 bylo odevzdáno 4,79% neplatných hlasů, v okrsku 481 bylo odevzdáno 5,65% neplatných hlasů, v okrsku 489 bylo odevzdáno 5,52% neplatných hlasů a v okrsku 491 bylo odevzdáno 5,32% neplatných hlasů. Zejména v okrsku 463 byl počet neplatných hlasů vysoký, navíc došlo k jejich výraznému nárůstu oproti 1,09% neplatných hlasů v tomto okrsku v prvním kole, přestože v prvním kole byla volba spojena s nepřehledným hlasováním do zastupitelstev měst a obcí. Vysoký počet neplatných hlasů v druhém kole senátních voleb v daném okrsku stěžovatelka považovala za významnou indicii, způsobilou vyvolat pochybnosti o správnosti vyhlášeného výsledku voleb.

[4.] Navrhovatelka v této souvislosti podotkla, že neměla ve zmíněných okrscích zastoupení v okrskových volebních komisích, a proto se nemůže podrobněji vyjádřit ke způsobu sčítání hlasů a vyhodnocování neplatných hlasů. Tvrdila přitom, že pro vysoký výskyt neplatných hlasů neexistuje rozumné vysvětlení a je riziko, že při vyhodnocování a sčítání volebních lístků mohlo dojít k omylům a chybám.

[5.] Z uvedených důvodů se navrhovatelka domnívala, že chybí „bezpečná jistota o správnosti zveřejněných výsledků voleb“ a „je třeba tuto jistotu nastolit“. Nejvyšší správní soud „by si proto měl sám vyžádat veškerou volební dokumentaci a přistoupit k přepočítání a kontrole volebních lístků odevzdaných ve 2. kole voleb do Senátu v rámci volebního obvodu č. 25 a ověřit správnost údajů o počtu neplatných hlasů a o počtu hlasů pro jednotlivé kandidáty“. To by podle navrhovatelky nepochybně „přispělo k utvrzení vysoké úrovně právní i politické kultury v České republice“.

III. Vyjádření odpůrců

II.a

[6.] Odpůrkyně 1) Státní volební komise uvedla, že okrskové volební komise byly ustaveny podle zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí, a podle § 70 tohoto zákona plnily úkoly pro volby do zastupitelstev obcí i pro volby do Senátu, vyplývající ze zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů. Členové okrskových volebních komisí byli delegováni podle § 17 zákona o volbách do zastupitelstev obcí, každá politická strana, jejíž kandidátní listina byla zaregistrována pro volby do zastupitelstva obce, mohla delegovat svého člena a jeho náhradníka do okrskové volební komise ve volebním okrsku, v němž se volilo do příslušného zastupitelstva.

[7.] Dále odpůrkyně 1) předložila soudu vyjádření Českého statistického úřadu k neplatným hlasům ve volebním obvodu č. 25, srovnávací tabulku obsahující údaje o neplatných hlasech ve třech pražských volebních obvodech, ve kterých v tomto roce

proběhly senátní volby, a podrobné údaje o neplatných hlasech v jednotlivých volebních okrscích těchto obvodů.

II.b

[8.] Odpůrce 2) ing. Petr Bratský navrhl zamítnutí, event. odmítnutí návrhu. Zdůraznil s odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu a na ústavní imperativ ochrany mandátu, že navrhovatelka byla povinna tvrdit a prokázat příčinnou souvislost mezi porušením zákona a zvolením konkrétní osoby, a to navíc v dostatečné intenzitě. Navrhovatelka ovšem nepostavila Nejvyšší správní soud do pozice volebního přezkumného soudu, ale spíše do postavení vyšší instance volební komise, která v procesu sčítání hlasů aktivně zjišťuje výsledek voleb.

[9.] Dále odpůrce 2) uvedl s odkazem na nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 73/04, že navrhovatelka byla povinna předložit důkazy k vyvrácení domněnky, že volební výsledek odpovídal vůli voličů. Řízení ve volebním soudnictví je založeno na ústavním principu ochrany rozhodnutí vzešlého z vůle většiny vyjádřené svobodným rozhodováním při respektování práv menšiny. Úprava ověřování voleb je založena na předpokladu objektivní příčinné souvislosti mezi volební vadou a složením zastupitelského sboru nebo alespoň možné příčinné souvislosti. Soudní moc může změnit rozhodnutí voličů jako suveréna jen ve výjimečných případech, kdy vady volebního procesu způsobily nebo mohly prokazatelně způsobit, že by voliči rozhodli jinak a byl by zvolen jiný kandidát.

[10.] Odpůrce 2) také zpochybnil argumentaci navrhovatelky usnesením Nejvyššího správního soudu čj. Vol 82/2006 – 51. Zdůraznil přitom, že těsný rozdíl mezi počtem hlasů pro jednotlivé kandidáty ani počet hlasů označených za neplatné není možné bez dalšího považovat za relevantní důkaz pro zpochybnění výsledků voleb.

[11.] V souvislosti s tím odpůrce 2) tvrdil, že navrhovatelka vychází z nepodložené a neobhajitelné premisy, podle níž by přehodnocení hlasů údajně nesprávně zařazených jako neplatné prospělo právě jejímu kandidátovi. Podle odpůrce 2) by naopak prokázání konkrétní volební vady ve vztahu k započítání nyní neplatných hlasů nevedlo ke změně celkového poměru těchto původně neplatných hlasů pro oba kandidáty ani ke změně celkového výsledku, tj. bylo by bez vlivu na mandát odpůrce 2).

[12.] Odpůrce 2) zmínil vyšší procento neplatných hlasů ve stejném obvodu ve srovnání s volbami v roce 2004. Podotkl však, že celkově podíl neplatných hlasů v předmětném obvodu a ve druhém kole senátních voleb nijak zásadně nevybočuje, a pro srovnání konstatoval vyšší podíl neplatných hlasů v obvodu č. 22 – Praha 10.

[13.] Navrhovatelka údajně opomněla zohlednit vliv většinového volebního systému na procento neplatných hlasů, které nemusí být důsledkem porušení volebního zákona. Reakce na tento volební systém se může projevovat i záměrným odevzdáním neplatného hlasu a neplatí kategorický závěr navrhovatelky, že vysoké procento neplatných hlasů v některých okrscích nemá žádné rozumné vysvětlení.

[14.] Odpůrce 2) se tedy domnívá, že navrhovatelka nejen nepředložila relevantní argumenty a důkazy svědčící o konkrétním porušení zákona se zásadním vlivem na volební výsledek, ale mýlí se i ve východisku, že byla vyšším počtem neplatných hlasů poškozena právě ona.

[15.] K volebnímu okrsku č. 463, jehož vysoký podíl neplatných hlasů navrhovatelka zdůraznila, odpůrce 2) uvedl, že ani připočtení všech neplatných hlasů z daného okrsku by kandidátovi navrhovatelky nestačilo ke zvolení. Přepočítání hlasů by proto bylo samoúčelné a výkyv v podílu platných hlasů v rámci daného okrsku nemůže ani teoreticky vést ke zpochybnění volby odpůrce 2).

[16.] Měl-li by soud podle navrhovatelky utvrdit vysokou úroveň právní a politické kultury v České republice, odpůrce 2) zdůraznil, že té by prospěl spíše odpovědný přístup navrhovatelky, kdyby využila zákonných prostředků demokratické kontroly svým zastoupením ve volebních komisích, namísto přenášení odpovědnosti za vlastní pasivitu na Nejvyšší správní soud.

[17.] K alternativnímu petitu, aby soud rozhodl o neplatnosti voleb do Senátu v obvodu č. 25, tj. včetně prvního kola voleb, odpůrce 2) uvedl, že navrhovatelka návrh nedoprovodila žádnou argumentací, a návrh je proto neopodstatněný.

[18.] Závěrem odpůrce 2) shrnul, že navrhovatelka nerespektovala nároky na důkazní a argumentační kvalitu návrhu na vyslovení neplatnosti volby kandidáta a na vyslovení neplatnosti voleb. Její argumentace se přesvědčivě nezabývá ani otázkou porušení volebního zákona, příčinným vztahem takového porušení ke zvolení odpůrce 2) a intenzitou tvrzené volební vady. Návrh v tomto směru neobsahuje odpovídající důkazy ani indicie.

III. Argumentace soudu

[19.] Nejvyšší správní soud projednal podaný návrh a usoudil o něm takto. Podle ustanovení § 90 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) za podmínek stanovených zvláštními zákony se může občan, politická strana nebo nezávislý kandidát anebo sdružení nezávislých kandidátů a sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů návrhem domáhat rozhodnutí soudu o neplatnosti voleb nebo neplatnosti hlasování anebo neplatnosti volby kandidáta. Tímto zvláštním zákonem je i zákon č. 247/1995 Sb. Podle § 87 odst. 2 tohoto zákona se podáním návrhu na neplatnost voleb a na neplatnost volby kandidáta může domáhat ochrany u soudu mj. každá politická strana, politické hnutí, koalice nebo nezávislý kandidát, jejichž přihláška k registraci ve volebním obvodu byla pro volby do Senátu zaregistrována. Návrh je třeba podat nejpozději 10 dnů po vyhlášení výsledků voleb Státní volební komisí.

[20.] Soud konstatuje, že návrh na neplatnost volby kandidáta a na neplatnost voleb je věcně projednatelný, neboť byl podán v zákonem stanovené desetidenní lhůtě a navrhovatelem je politická strana, jejíž přihláška k registraci byla v daném volebním obvodu zaregistrována. Jelikož navrhovatelka nijak konkrétně nezpochybnila výsledky prvního kola voleb v daném obvodu, zaměřil soud svoji pozornost toliko na druhé kolo.

[21.] Dále soud, v souladu s právním názorem vysloveným v usnesení č. j. Vol 82/2006 – 51 (www.nssoud.cz), na které na tomto místě pro stručnost zcela odkazuje, uzavřel, že samotný těsný rozdíl v počtu odevzdaných platných hlasů pro jednotlivé kandidáty nemohl ani v nyní posuzované věci sám o sobě zpochybnit výsledek voleb. Podobně soud konstatuje, že výsledek voleb nemohl být zpochybněn ani tím, že navrhovatelka neměla v některých okrskových volebních komisích své zástupce. V souladu s ustanovením § 14e

odst. 3 volebního zákona totiž měla nepochybně právo své zástupce do příslušných komisí delegovat a jde pouze jí k tíži, že tohoto práva nevyužila.

[22.] Zároveň se ovšem soud zabýval tvrzeními navrhovatelky, týkajícími se údajně nestandardního počtu neplatných hlasů v některých volebních okrscích, zejména pak v okrsku č. 463. V té souvislosti soud připomíná i svůj závěr vyslovený v usnesení čj. Vol 82/2006 – 51, podle nějž indicií způsobilou vyvolat pochybnosti o správnosti vyhlášeného výsledku voleb by při těsném volebním výsledku „*mohl být například vysoký počet odevzdaných hlasů označených za neplatné v jednom či několika volebních okrscích*". Ve volebním okrsku č. 463 bylo dosaženo 10,04% neplatných hlasů, které v absolutním počtu představovaly 26 hlasů, což činilo v kontextu nyní posuzované věci a za neexistence jiného vysvětlení (tedy např. zjevné indicie prokazující, že by se jednalo o „protestní" hlasy apod.) poměrně vysoký počet z odevzdaných hlasů. Ten byl pro Nejvyšší správní soud indicií, která jej vedla k přezkumu odevzdaných hlasů v předmětném volebním okrsku. Za tím účelem si vyžádal od úřadů příslušných městských částí veškerou volební dokumentaci, zejména protokoly okrskových volebních komisí, všechny odevzdané hlasovací lístky a odevzdané obálky.

[23.] Přepočtením a přezkumem této volební dokumentace soudem bylo zjištěno, že v daném volebním okrsku č. 463 skutečně došlo k chybě při vyhodnocení odevzdaných platných hlasů. Mezi volebními lístky, které byly z tohoto volebního okrsku předloženy soudu a byly označeny jako platné, se totiž nacházelo dvacet lístků pro odpůrce 2), které však nebyly okrskovou volební komisí ve prospěch tohoto kandidáta započteny. Soud přitom zjistil, že z dvaceti šesti neplatných hlasů bylo těchto dvacet hlasů chybně označeno za neplatné, resp. jednalo se o platné hlasy, které chybně nebyly započítány pro odpůrce 2). Výsledek daného volebního okrsku tedy vycházel ve vztahu ke kandidátovi navrhovatelky shodně jako podle protokolu vyhotoveného okrskovou volební komisí na 127 hlasů. Ve vztahu k odpůrci 2) však činil podle zjištění Nejvyššího správního soudu počet hlasů 126, nikoliv 106, jak uvedla ve svém protokolu chybně okrsková volební komise.

[24.] Výsledek přezkumu ve vztahu k volebnímu okrsku č. 463 tedy potvrdil, že zásadní vybočení v procentu i v absolutním počtu neplatných hlasů ve srovnání s ostatními okrsky odráží reálné pochybení, k němuž při sčítání hlasů v tomto okrsku došlo. Přestože k tomuto pochybení došlo v neprospěch odpůrce 2) a nikoliv - podle předpokladu navrhovatelky - v neprospěch jejího kandidáta, soud v návaznosti na účinné zpochybnění výsledku voleb v daném okrsku dospěl k závěru, že je na místě přistoupit k přezkumu volebních výsledků ve všech volebních okrscích obvodu č. 25.

[25.] Na tomto místě je nutno uvést, že volební dokumentace vztahující se k druhému kolu senátních voleb ve volebním obvodu č. 25 byla předložena soudu ve značně nepřehledném stavu. Za extrém, jemuž se tento soud podrobněji věnuje v další části odůvodnění, je nutno považovat úplnou ztrátu a tedy nepředložení jakékoliv volební dokumentace z volebního okrsku č. 526 – Praha Suchdol.

[26.] Ve vztahu k nedostatkům dokumentace předložené z ostatních volebních okrsků volebního obvodu č. 25 lze zmínit zejména označování neplatných hlasů. Z protokolů jednotlivých okrskových volebních komisí je zřejmě i v důsledku nedostatečné a nejednotně uplatňované metodiky pro práci volebních komisí možné zjistit pouze počet odevzdaných obálek, počet odevzdaných platných hlasů a jejich rozdělení mezi jednotlivé

kandidáty. Chybí však označení počtu neplatných hlasů a zejména jakákoliv dokumentace vysvětlující důvody neplatnosti jednotlivých hlasů. V tomto směru se jednotlivé komise lišily i v nakládání s prázdnými obálkami bez vloženého lístku pro některého z kandidátů. V důsledku nejednotné a ne zcela průkazné praxe volebních komisí tak bylo obtížné a v řadě případů zcela nemožné vložit do matematické rovnice přesný počet předložených obálek, který by odpovídal počtu předložených platných odevzdaných hlasů (představovaných volebními lístky) a počtu neplatných odevzdaných hlasů (představovaných volebními lístky, z nichž nebo z připojené dokumentace by byl zřejmý důvod jejich neplatnosti). Nejpodstatnějším vodítkem pro přezkum soudu se tak staly především lístky s hlasy pro kandidáta navrhovatelky a pro odpůrce 2), které byly označeny jako platné, a tyto výsledky byly konfrontovány s oficiálními protokoly z jednotlivých volebních okrsků.

[27.] Výsledkem přezkumu provedeného soudem byla zjištěná pochybení v řadě dalších volebních okrsků. Soud po přepočítání volebních lístků odevzdaných jako platné v jednotlivých volebních okrscích zjistil, že ve volebním okrsku č. 504 nebyl započten jeden hlas pro kandidáta navrhovatelky; ve volebním okrsku č. 472 nebyly započteny dva hlasy pro kandidáta navrhovatelky a jeden hlas pro odpůrce 2); ve volebním okrsku č. 478 bylo deset hlasů pro kandidáta navrhovatelky chybně započítáno jako hlasy pro odpůrce 2); ve volebním okrsku č. 481 nebyly započteny dva hlasy pro kandidáta navrhovatelky; ve volebním okrsku č. 432 nebyl započten jeden hlas pro kandidáta navrhovatelky; ve volebním okrsku č. 460 byl jeden hlas pro kandidáta navrhovatelky chybně započítán jako hlas pro odpůrce 2); ve volebním okrsku č. 462 nebylo započteno pět hlasů pro kandidáta navrhovatelky; v již zmíněném volebním okrsku č. 463 nebylo započteno dvacet hlasů pro odpůrce 2); ve volebním okrsku č. 502 byl jeden hlas pro kandidáta navrhovatelky chybně započítán jako hlas pro odpůrce 2); ve volebním okrsku č. 492 nebyl započten jeden hlas pro kandidáta navrhovatelky a jeden hlas pro odpůrce 2); ve volebním okrsku č. 497 nebyl započten jeden hlas pro odpůrce 2); ve volebním okrsku č. 409 nebyl započten jeden hlas pro kandidáta navrhovatelky; ve volebním okrsku č. 421 byl jeden hlas pro odpůrce 2) chybně započítán jako hlas pro kandidáta navrhovatelky; a konečně ve volebním okrsku č. 427 nebyl započten jeden hlas pro odpůrce 2). V celkovém součtu díky vypočteným chybám měl kandidát navrhovatelky získat o dvacet čtyři hlasů více a odpůrce 2) měl získat o třináct hlasů více. Rozdíl mezi volebními výsledky kandidáta navrhovatelky a odpůrce 2) se tak po přepočtení volebních lístků soudem snížil ze sedmdesáti na padesát devět. Volební výsledek samotný se ovšem nezměnil.

[28.] Soud podotýká, že jakkoliv zjištěné nedostatky v předložené volební dokumentaci podstatně ztížily jeho možnost účinného přezkumu volebních výsledků v daném volebním obvodu, nevyloučily jej. Bylo totiž třeba vycházet i z presumpce správnosti závěrů jednotlivých okrskových volebních komisí, nebyl-li v konkrétním případě prokázán opak. Ostatně i Ústavní soud konstatoval v nálezu ze dne 26. ledna 2005, sp. zn. Pl. ÚS 73/04, že *„lid je zdrojem veškeré státní moci a mimo jiné se v této roli podílí na jejím ustavování cestou svobodných a demokratických voleb. Tomu odpovídá i zákonná úprava volebního soudnictví a ověřování voleb. Pro procesní úpravu volebního soudnictví a postup v takovém řízení z toho plyne vyvratitelná domněnka, že volební výsledek odpovídá vůli voličů. Předložit důkazy k jejímu vyvrácení je povinností toho, kdo volební pochybení namítá.“* Soud pak zdůrazňuje, že v žádném z přezkoumávaných volebních okrsků nedošlo k vyjádření nesouhlasu některého člena volební komise s protokolem a v něm obsaženými výsledky. Protokoly volebních komisí jsou přitom relevantním důkazem při rozhodování soudu.

[29.] Soud ve svých úvahách vycházel z toho, že kterýkoliv kandidující subjekt (tzn. politická strana, jejich koalice a nezávislý kandidát) je oprávněn delegovat své zástupce do všech okrskových komisí ve volebním obvodu, kde podal přihlášku k registraci. Je proto primárně věcí samotných volebních aktérů, nacházejících se v prostředí svobodné politické soutěže, aby vzájemně kontrolovali dodržování stanovených pravidel. Součástí této kontroly je samozřejmě, ovšem pouze jako *ultima ratio*, také volební soud. Tento by měl do volebního procesu zasáhnout výjimečně, a to pokud se ostatní prostředky kontroly ukázaly jako neúčinné anebo nelze spravedlivě požadovat jejich vyčerpání a současně existují konkrétní skutečnosti naznačující porušení těchto pravidel způsobem, který mohl ovlivnit výsledek voleb.

[30.] Pro rozhodování volebního soudu je totiž důležitá zmíněná zásada, podle níž pokud by došlo k pochybení na úrovni okrskové volební komise, měla by být sjednána náprava pokud možno hned „na místě“. Role volebního soudu nemá být zvýrazněna a prostor pro jeho vlastní aktivitu nemá vzniknout pouze tím, že se některý ze soutěžících vzdá účasti v základním kontrolním orgánu, jímž jsou právě okrskové volební komise. Takový krok sám o sobě nemůže vytvořit prostor pro širší rámec soudního přezkumu. Lze proto konstatovat, že samotné neobsazení okrskových volebních komisí ze strany navrhovatelky vede spíše k faktickému ztížení jejího postavení co do možnosti přesvědčivě tvrdit konkrétní pochybení v práci volební komise a konkrétní porušení volebního zákona.

[31.] Soud pak v nyní projednávané věci za neexistence jakýchkoliv důkazů, tvrzení a dokonce ani jen indicií o opaku nepochyboval o tom, že shora zmíněné nedostatky v předložené volební dokumentaci ani zjištěná pochybení při sčítání hlasů nebyly způsobeny jakýmkoliv záměrným jednáním či dokonce snahou o manipulaci s výsledky voleb. Pochybení lze přičítat především existenci „lidského faktoru“, tj. nedostatečné pečlivosti při sčítání hlasovacích lístků, resp. při jejich zabezpečení a následné archivaci. Zřejmě byla způsobena také již naznačenou nevhodnou, resp. nedostatečnou metodikou pro práci volebních komisí. Tomu nasvědčuje i skutečnost, že byť ve výsledku „přibylo“ více hlasů kandidátu navrhovatelky, k chybám docházelo více méně rovnoměrně ve prospěch, resp. neprospěch obou kandidátů, takže nic nesvědčí pro domněnku, že by tato pochybení byla cíleně zaměřena jen proti neúspěšnému kandidátovi navrhovatelky. Zvláště patrné je to v případě největší zjištěné chyby, shodou okolností v případě okrsku č. 463, jímž navrhovatelka argumentovala a v němž chybně nedošlo k započtení dvaceti platných hlasů pro odpůrce 2), nikoliv pro kandidáta navrhovatelky. Současně platí, že zjištěná pochybení se týkají jednotlivých hlasů a nejedná se o masivní přesuny hlasů mezi oběma kandidáty. Lze tak učinit zobecňující závěr, že pokud se staly některé chyby při vyhodnocení volebního výsledku okrskovými komisemi, soud neměl sebemenší důvod domnívat se, že byly způsobeny něčím jiným než prostou nepozorností a nedůsledností. Pro úplnost soud dodává, že na shledaných pochybeních zjevně nenese podíl žádný z obou kandidátů ani jejich „volební týmy“. Nic takového ostatně výslovně netvrdila ani samotná navrhovatelka.

[32.] Dále se soud zabýval tím, zda mohla zjištěná pochybení a zejména chybějící volební dokumentace z volebního okrsku č. 526 – Praha Suchdol vést k vyhovění návrhu. Z ustanovení § 87 odst. 4 a 5 volebního zákona přitom vyplývá, že návrh na neplatnost voleb nebo neplatnost volby kandidáta je důvodný tehdy, byla-li porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledky voleb či výsledek volby kandidáta.

[33.] Již v usnesení ze dne 2. 7. 2004, čj. Vol 6/2004-12 (č. 354/2004 Sb. NSS), Nejvyšší správní soud konstatoval, že *„mezi předpoklady k tomu, aby soud mohl vyhovět návrhu na neplatnost volby kandidáta podle ustanovení § 57 odst. 2 zákona č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu, patří nejen nezákonnost a vztah mezi touto nezákonností a zvolením kandidáta, jehož zvolení je napadeno, ale i zásadní intenzita této nezákonnosti, která musí v konkrétním případě dosahovat takového stupně, že je možno se důvodně domnívat, že pokud by k takovému jednání nedošlo, nebyl by kandidát zřejmě vůbec zvolen (tzv. „zatemnění" volebních výsledků).*" (srov. také např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2006, čj. Vol 77/2006-26). Tři popsané kroky algoritmu musejí být sice splněny kumulativně, ne vždy je však možno jejich splnění konstatovat s naprostou jistotou danou nezpochybnitelnými kauzálními vztahy.

[34.] Je totiž třeba realisticky konstatovat, že soudy při zjišťování skutkových okolností často pracují s určitou mírou pochybností a jejich úkolem je v řádném procesu na základě zjištěných skutečností dospět k závěru, zda určité jednání bylo či nebylo prokázáno, resp. zda pochybnosti o skutkových závěrech nepřevažují nad rozumnou mírou jistoty.

[35.] Z uvedených důvodů postačuje splnění shora popsaných tří kroků algoritmu s určitou pravděpodobností (to se týká zejména druhého kroku, tedy vztahu ke zvolení), resp. v určité intenzitě (to se týká především prvního kroku, tedy protizákonnosti). Tuto pravděpodobnost a intenzitu jejich splnění je přitom třeba vážit souběžně. To je právě vyjádřeno ve třetím kroku, kterým je „zatemnění" volebních výsledků, tedy *„zásadní intenzita této nezákonnosti, která musí v konkrétním případě dosahovat takového stupně, že je možno se důvodně domnívat, že pokud by k takovému jednání nedošlo, nebyl by kandidát zřejmě vůbec zvolen"*. Z toho plyne, že velmi intenzivní protiprávnost může být podle okolností konkrétního případu důvodem prohlášení voleb za neplatné i tehdy, kdy vztah mezi touto nezákonností a výsledkem voleb není (a třeba ani nemůže být) v druhém kroku algoritmu prokázán s naprostou jistotou.

[36.] V posuzované věci Nejvyšší správní soud zjistil dva druhy pochybení a uzavřel, že jimi byly naplněny první dva kroky algoritmu. Chybným nezapočtením některých hlasů, a to pro oba kandidáty ve shora podrobně uvedeném rozsahu, stejně jako ztrátou veškeré volební dokumentace vztahující se k okrsku č. 526 – Praha Suchdol, totiž nepochybně došlo k porušení volebního zákona. Tyto nezákonnosti zároveň mohly mít vztah ke konečným volebním výsledkům.

[37.] V případě chybného započítání (resp. nezapočítání) některých hlasů, lze exaktně a jasně určit vliv na výsledný počet hlasů pro oba kandidáty. Jak ovšem soud již shora konstatoval, přes snížení rozdílu mezi hlasy pro kandidáta navrhovatelky a pro odpůrce 2) na padesát devět hlasů není pochyb o tom, že třetí krok algoritmu naplněn nebyl.

[38.] U dalšího pochybení, jímž je ztráta volební dokumentace okrsku č. 526 – Praha Suchdol, tedy jednoho volebního okrsku z celkového počtu 110 volebních okrsků v daném volebním obvodu, může být vliv na volební výsledek teoreticky značný, ovšem tato možnost byla v posuzované věci z dále popsaných důvodů krajně nepravděpodobná.

[39.] Za shledaného velmi těsného rozdílu padesáti devíti platných hlasů mezi oběma kandidáty nelze totiž jednoznačně tvrdit, že by se tento poměr nemohl zásadně změnit po případném přepočtu hlasů v okrsku č. 526. Vždy je totiž možné namítnout, že byť v tomto okrsku obdržel kandidát navrhovatelky sto šedesát jedna hlasů a odpůrce 2) pouze sedmdesát jedna hlasů, nelze bez provedené kontroly volební dokumentace zcela vyloučit

manipulaci s hlasovacími lístky a to, že např. všechny hlasy odevzdané pro odpůrce 2) dostal ve skutečnosti kandidát navrhovatelky, příp. že ve skutečnosti byla jiná volební účast než vykázaná a že tyto nezapočtené hlasy obdržel právě kandidát navrhovatelky. Tyto skutečnosti jsou sice krajně nepravděpodobné [zejména s ohledem na situaci v jiných okrscích stejného obvodu, kde byla zcela srovnatelná volební účast a rovněž počet neplatných hlasů (čtyři) plně odpovídá ostatním okrskům], nicméně zcela vyloučit je nelze.

[40.] Stejně tak by se však v kontextu nyní posuzované věci jevil jako zpochybnitelný i závěr opačný, totiž, že by výsledky v daném volebním okrsku mohly mít vliv na celkový výsledek voleb v daném obvodu.

[41.] Za této situace Nejvyšší správní soud zohlednil i skutečnost, že rozhoduje jako volební, nikoliv správní soud. Volební proces je totiž založen na jeho neopakovatelnosti. Voliči se vždy rozhodují podle aktuální situace, nálady ve společnosti, jsou ovlivněni volební kampaní, k jejich rozhodování mohou přistupovat rozličné ekonomické a třeba i zahraničněpolitické události, a opakování voleb proto vždy znamená konání voleb nových, za zcela odlišných okolností, než byly ty původní. Neplatí tedy, že konáním nových, případně opakovaných, voleb dojde k prověření skutečné vůle voličů a tedy k odstranění původních pochybností. Tyto nové volby jsou totiž vždy originální a tím, že v nich zvítězí někdo jiný než ve volbách původních, totiž vůbec nemusí být potvrzeno, že původní volby byly vyhodnoceny chybně. Volební soud proto musí být při úvahách o zrušení volebního výsledku velmi zdrženlivý. Ke zrušení by měl přistoupit jen tehdy, dospěl-li k pevnému přesvědčení, že bez zjištěné nezákonnosti by s největší mírou pravděpodobnosti volby dopadly odlišně.

[42.] K tomuto přesvědčení však v nyní projednávané věci soud nedospěl. Vedle již předestřených důvodů pro presumpci správnosti závěrů okrskových volebních komisí soud považoval za významné rovněž to, že byť nemohl přezkoumat ztracenou volební dokumentaci z okrsku č. 526, jsou oficiální výsledky tohoto okrsku zcela souměřitelné s výsledky z ostatních okrsků. Jinak řečeno, tento výsledek nikterak „nevybočuje“, a to ani co do volební účasti nebo počtu neplatných hlasů. Pokud se výrazněji liší od výsledků dosažených v ostatních okrscích tohoto senátního obvodu, pak jen výrazným vítězstvím kandidáta navrhovatelky (69,39% hlasů oproti 30,60% hlasů pro odpůrce 2). To však logicky nelze interpretovat jinak než jako potvrzení, že ani v tomto okrsku proto zřejmě nedošlo k žádné manipulaci s hlasy v neprospěch kandidáta navrhovatelky – ostatně, navrhovatelka žádnými pochybeními ve vztahu k výsledkům dosaženým v tomto okrsku vůbec neargumentovala.

[43.] Jakkoliv by tedy ztráta volební dokumentace okrsku č. 526 teoreticky za určitých extrémních okolností mohla být dostatečným důvodem k závěru, že výsledek voleb byl jiný, v kontextu nyní posuzované věci takový vliv, a dokonce ani jeho samotná existence, není jasně určitelný. Naopak, k tomu, aby byl takový vliv shledán, by Nejvyšší správní soud musel v kontextu nyní posuzované věci přitakat nejnepravděpodobnějším odhadům toho, do jaké míry se volební výsledky v tomto okrsku mohly lišit od volebních výsledků zaznamenaných okrskovou volební komisí. K takovému přitakání však není důvodu za situace, kdy není žádná indicie, že ke ztrátě této volební dokumentace došlo úmyslně, naopak, vše nasvědčuje toliko nedbalosti orgánů podílejících se na zjišťování výsledků voleb. S mírou pravděpodobnosti nepřipouštějící rozumné pochybnosti o opaku lze na základě veškerých zjištěných skutečností naopak uzavřít, že ani případná pochybení ve sčítání platných hlasů z daného volebního okrsku by již nijak výrazně nevybočila z

„chybovosti“ v ostatních okrscích daného volebního obvodu a tedy nemohla ani mít vliv na celkový výsledek voleb. Ani u tohoto pochybení tak soud při hodnocení třetího kroku algoritmu, tj. protiprávnosti, jejího vlivu na výsledek voleb a intenzity tohoto vlivu na „zatemnění“ volebních výsledků, neuzavřel, že by volba kandidáta měla být prohlášena za neplatnou.

[44.] S ohledem na shora popsané závěry soudu nebyl shledán důvod pro vyslovení neplatnosti voleb do Senátu Parlamentu České republiky, konaných ve dnech 15. a 16. října a 22. a 23. října 2010 ve volebním obvodu č. 25 – Praha 6, ani pro vyslovení neplatnosti volby kandidáta Ing. Petra Bratského.

[45.] O náhradě nákladů řízení Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 93 odst. 4 s. ř. s.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. listopadu 2010

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu